

Berguedà, incendiant futurs

Encara que es maquilli amb "planta de revalorització de residus" i es parli d'economia circular i energia renovable, això és totalment fals

Dimecres va sortir a la llum un nou gran projecte per dinamitzar l'Alt Berguedà: reactivar la tèrmica de Cercs convertint-la en una incineradora. Encara que es maquilli amb "planta de revalorització de residus" i es parli d'economia circular i energia renovable, això és totalment fals. Es tractarà d'una planta per cremar deixalles industrials, i aprofitar l'escalfor per fer llum. I això no es ni ecològic ni renovable ni revaloritza res. Crema residus i crema el present i futur de la comarca.

Des de diferents espais ja s'ha posat el crit al cel, i alertant dels problemes que comportaria una instal·lació així, tant a nivell ambiental com de salut, així com l'aberració que suposa la crema de residus en lloc del seu reciclatge i reaprofitament.

Però un dels arguments a favor de reactivar la tèrmica és l'econòmic. En paraules de Jesús Calderer, l'alcalde de Cercs: "Entenem que per guanyar un bon sou i generar llocs de treball és imprescindible la indústria". Aquest argument recorda a Trump defensant la indústria americana: tots els temps passats fóren millors, i segons Calderer, gràcies a la indústria dels 80 avui els jubilats de la zona tenen unes pensions tant bones.

Doncs no, no és cert. D'entrada no és cert que per tenir ocupació de qualitat (entenen ocupació amb sous elevats) sigui necessària la indústria. Al contrari: els sous de la indústria actualment són baixos i precaritzats, com ho són en general tots els sous de les persones treballadores. Si als anys 70 i 80 es van aconseguir bons salaris a la indústria no va ser perquè sigui un sector on es pagui molt bé a les persones treballadores, sinó que és gràcies a les mobilitzacions i protestes sindicals.

A banda, les generoses jubilacions i prejubilacions de les quals ha viscut la comarca durant molts anys van provenir, majoritàriament del tancament de les mines i de la privatització de la central. Unes prejubilacions subvencionades per l'estat per evitar conflictes en el tancament, i perquè resulta que Carbons de Berga i la tèrmica eren empreses públiques. Les persones jubilades que havien treballat en altres sectors, com ara el tèxtil (majoritàriament dones) no tenen ni de bon tros tant bones pensions, ni van tenir mai tant bons sous.

Els "bons sous" als que deu fer referència l'alcalde de Cercs actualment només es troben en els consells d'administració de les grans empreses, i en els càrrecs públics de diversos tipus (electes o no), que es disposen a cobrar cinc vegades més la renda mitjana dels seus habitants. Actualment la renda mitjana per persona a les comarques centrals és de 10431,11?, i en canvi els sous de molts dels polítics comarcals quadrupliquen de llarg.

Per altra banda, si mirem les dades de població, el Berguedà té una taxa d'atur del 10,37%². Aquesta xifra està per sota de la mitjana de Catalunya, i és més baixa que les d'alguns municipis molt més industrials com són Badalona (12,04%), Martorell (11,77%) o Sant Adrià del Besòs (15,16%)⁴. En canvi si mirem les dades de població, veiem que el creixement natural (naixements-defuncions) és de -7,1% i que globalment es guanya població gràcies a la immigració, que supera el

8,5%. Per tant, segurament l'atur no és el gran problema de la comarca, sinó que ho és el despoblament i envelliment de la població.

Veient aquestes dades, cal una incineradora per dinamitzar el territori? I sobretot, una indústria altament contaminant que generarà 60 llocs de treball (segons diu l'empresa, la realitat no sabem quina serà), quants llocs de treball destruirà?

Al Berguedà fa pel cap baix quinze anys que es treballa per fomentar el turisme. No sempre des de la perspectiva més sostenible val a dir. Però és cert que, gràcies a aquest impuls, moltes famílies a la comarca (i a l'Alt Berguedà sobretot) viuen del turisme: càmpings, restaurants, fondes, hotels, cases rurals, apartaments, guies d'activitats a la natura i un llarg etcètera. Que la porta de l'Alt Berguedà sigui una incineradora, i que la contaminació generada quedi encaixonada a les zones properes, afectant al paisatge i a la salut de les persones, no és massa bona carta de presentació. I és evident que afectarà al sector, quan el que "venem" al Berguedà és sobretot natura i turisme actiu.

El mateix passa per tots aquells projectes agraris i ramaderes de la zona, que han anat proliferant en els darrers anys. Les afectacions econòmiques seran enormes. Com volem promoure productes sans i locals quan poden estar contaminats amb metalls pesats i disruptors endocrins?

I finalment també afectarà a totes aquelles persones que estan buscant al Berguedà una zona per viure de manera més natural, i aprofiten els avantatges del teletreball per establir-se a la comarca. Aquestes persones segurament buscaran altres llocs, lluny de fonts de contaminació com aquesta.

Potser el que falta és imaginació per pensar com es pot desenvolupar la comarca. Hi ha aspectes ben senzills com per exemple assegurar la connectivitat dels pobles i zones rurals, garantir serveis com ara el transport públic o les escoles bressol, o facilitar l'accés a l'habitatge, locals i la terra per nous projectes.

I altres idees, posats a fer: donar suport al canvi d'escala de petits projectes de manera cooperativa, amb obradors compartits o sistemes de distribució conjunta. Fomentar la creació d'espais de tallers i petita indústria en espais abandonats com son les colònies industrials. Facilitar mercats de pagès i espais per a la promoció de l'artesanía. Crear espais de cotreball en entorns rurals. Fomentar la professionalització de les tasques de cures en cooperatives de cuidadores. L'economia social i solidària està plena d'exemples de pràctiques d'aquesta mena.

Estem parlant de projectes petits i mitjans, és cert. I sovint queden denostats.. Però amb 20 projectes petits amb tres persones de mitjana a cada projecte ja tenim 60 llocs de treball, i segurament també més de 100 llocs de treball indirectes, en sectors ben vairats. Perquè els petits projectes també necessiten serveis d'instal·lacions, gestories, distribuïdors etc. I alhora son la mena de projectes que busquen serveis de proximitat.

Vint projectes escampats pel territori donen vitalitat al teixit local, ajuden a teixir comunitat, i generen riquesa. Però es clar, és una riquesa disseminada. Els petits projectes donen de menjar a les persones que els tiren endavant i al seu entorn, però no son rendibles per a fons voltors, ni per homes de negocis assedegats de diners, ni per polítics amb pocs escrúpols. A tots aquests

els interessen grans projectes, d'aquests que a base de cremar recursos de tots, donen benefici a uns pocs.